

PROGRAM REALIZACJI
DORADZTWA ZAWODOWEGO
BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA NR 1
SPECJALNA

ROK SZKOLNY 2022/2023

SPECJALNY OŚRODEK SZKOLNO – WYCHOWAWCZY W ZAMOŚCIU

I. WSTĘP

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy (SOSW) w Zamościu obejmuje następujące placówki:

- Przedszkole Nr 3 Specjalne,
- Szkołę Podstawową Nr 11 Specjalną,
- Branżową Szkołę I Stopnia Nr 1 Specjalną,
- Szkołę Specjalną Przysposabiającą do Pracy.

Do Ośrodka przyjmowane są dzieci i młodzież na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu: lekkim, umiarkowanym lub znacznym oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi – autyzmem, niepełnosprawnością ruchową, z niedowidzeniem lub niedosłuchem. Często przejawiają trudności z komunikacją werbalną i wykazują poważne deficyty w zakresie sfer: samoobsługowej, społecznej, emocjonalnej i poznawczej.

Zadania określone w programie realizacji WSDZ skierowane są do wszystkich uczniów Branżowej Szkoły I Stopnia Nr 1 Specjalnej i dostosowane do ich potrzeb i możliwości psychofizycznych.

II. CELE

Celem ogólnym doradztwa zawodowego w branżowych szkołach jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania decyzji i dokonywania zmian decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających poznawanie własnych zasobów oraz analizę informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji.

III. ADRESACI

Działania związane z doradztwem zawodowym są kierowane do trzech grup adresatów:

- dzieci i młodzież,
- rodziców,
- nauczycieli.

Działania kierowane do dzieci i młodzieży uwzględniając ich potencjał:

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie;

- planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- realizowanie elementów doradztwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych z uwzględnieniem specyfiki danego przedmiotu;
- pomoc w poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- angażowanie uczniów w działania na rzecz promocji szkoły;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- udział w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne, targi pracy;
- informowanie o ofercie kształcenia po ukończeniu branżowej szkoły – w tym o kwalifikacyjnych kursach zawodowych (KKZ);
- umożliwianie zdobywania dodatkowych uprawnień w trakcie nauki;
- umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły – prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego (internat);
- organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych zawodów;
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
- umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez strony internetowe szkoły;
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Działania kierowane do rodziców:

- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- informowanie o targach edukacyjnych i zawodowych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi stroną www szkoły, tablice informacyjne, e-dziennik);
- włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.

Działania kierowane do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

IV. KOORDYNATOR I OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ PROGRAMU

W Branżowej Szkole I Stopnia Nr 1 Specjalnej w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, doradca zawodowy), wychowawcy internatu, nauczyciel-bibliotekarz oraz pielęgniarka szkolna.

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji programu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z doradztwa zawodowego oraz poruszania się na rynku pracy;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów w miarę wyrażanych potrzeb;
- planuje i prowadzi ewaluację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z doradztwem zawodowym;
- wspólnie z zespołem przygotowuje projekt programu realizującego WSDZ;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego;
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciel-bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;

- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Pielęgniarka szkolna:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;
- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

V. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Program realizacji Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego zaplanowano do wdrożenia w roku szkolnym 2022/2023.

VI. REALIZACJA TREŚCI PROGRAMOWYCH

Działania zaplanowane na wszystkich etapach edukacyjnych uwzględniają następujące obszary:

- poznanie siebie,
- świat zawodów i rynek pracy,
- rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie,
- planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Tematyka bezpośrednio związana jest z treściami programowymi zawartymi w rozporządzeniu.

Tematy związane z doradztwem zawodowym realizowane są podczas zajęć edukacyjnych, rewalidacyjnych, specjalistycznych.

W bieżącym roku szkolnym wszelkie działania będą dostosowane do obowiązującego reżimu sanitarnego oraz zarządzeń MEiN.

PLAN REALIZACJI DZIAŁAŃ

OBSZAR	RODZAJ DZIAŁANIA	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	TERMIN
POZNANIE SIEBIE	- Zajęcia tematyczne dotyczące analizowania własnych zasobów	wychowawcy, nauczyciele	cały rok
	- Programy własne		
	✓ „Kształtowanie kompetencji zawodowych i społecznych” – program dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, realizowany w klasa I, II, III Branżowej Szkoły I Stopnia Nr 1 Specjalnej	M. Gontarz	według planu
	✓ „Krok w przyszłość” – program zajęć do wychowania do życia w rodzinie dla uczniów klasy 1-3 Branżowej Szkoły I Stopnia	A. Mazur	według planu
	- Realizacja programu autorstwa K. Bartosiewicz z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów klasy 3 Branżowej Szkoły I Stopnia nr 1 Specjalnej w Zamościu „U progu kariery zawodowej”	M. Gontarz	II półrocze – 10 spotkań
	- Koła zainteresowań na terenie internatu: ekologiczne, sportowe, sportowe – tenis, sportowe – nordic walking, kulinarne, muzyczno-rytmiczne, zdrowie i uroda, turystyczne	opiekunowie kół zainteresowań	cały rok według harmonogramu
	- Zajęcia ze specjalistami	psycholog, pedagog, logopeda, inni	cały rok (w miarę potrzeb)
	- Udział w Targach Pracy, Edu Targach*	wychowawcy, nauczyciele, doradcy zawodowi	według ofert
	Wizyty studyjne	M. Gontarz	cały rok

	- Wycieczki na wystawy, krajoznawczo-turystyczne, itp.* - Udział w konkursach, zawodach sportowych* - Udział w kampaniach społecznościowych np. ZTU, Trzymaj formę, Szkoły Promujące Zdrowie - Rozmowy doradczo-wspierające (indywidualne) z uczniem, rodzicami - Zajęcia biblioteczne - Udział w uroczystościach, imprezach szkolnych - Propagowanie materiałów i informacji z zakresu doradztwa zawodowego na stronie internetowej SOSW – zakładka DORADZTWO ZAWODOWE - Prowadzenie gazetki zawodoznawczej (hol Ośrodka, sale klasowe) - Ogólnoszkolny Tydzień Zawodów - Realizacja zadań Wolontariatu Szkolnego	wychowawcy, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele osoby odpowiedzialne doradca zawodowy, psycholog, pedagog, wychowawca bibliotekarz osoby odpowiedzialne M. Gontarz M. Gontarz, A. Mazur K. Bartosiewicz, M. Gontarz osoby odpowiedzialne	cały rok (zgodnie z ofertami) cały rok (zgodnie z ofertami) według ofert cały rok (w miarę potrzeb) cały rok cały rok według harmonogramu cały rok cały rok II półrocze cały rok
ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	- Zajęcia tematyczne dotyczące analizy informacji o rynku pracy, możliwościach odbicia stażu, sporządzania dokumentów aplikacyjnych itp.	wychowawcy, nauczyciele	cały rok

	- Programy własne ✓ „Kształtowanie kompetencji zawodowych i społecznych” – program dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, realizowany w klasa I, II, III Branżowej Szkoły I Stopnia Nr 1 Specjalnej	M. Gontarz	cały rok
	- Realizacja programu autorstwa K. Bartosiewicz z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów klasy 3 Branżowej Szkoły I Stopnia nr 1 Specjalnej w Zamościu „U progu kariery zawodowej”	M. Gontarz	II półrocze – 10 spotkań
	- Organizacja spotkania z ciekawymi ludźmi* (w trakcie obostrzeń w formie on-line)	wychowawcy, nauczyciele	cały rok (zgodnie z ofertami)
	- Wycieczki i wyjścia do instytucji wspomagających planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej*, w okresie obostrzeń (oglądanie filmów edukacyjnych, instruktażowych dotyczących pracy w różnych grupach zawodowych)	wychowawcy, nauczyciele	cały rok (w miarę możliwości)
	- Organizowanie spotkań z pracodawcami*	wychowawcy, nauczyciele, doradcy zawodowi	według ofert
	- Wspieranie uczniów klas 3 BS w planowaniu kariery zawodowej, organizacja spotkań stacjonarnie lub online z udziałem przedstawicieli Centrum Kształcenia i Edukacji OHP, Powiatowego Urzędu Pracy, itp. dla uczniów i rodziców - Udział w Targach Pracy, Edu Targach*	wychowawca, doradcy zawodowi wychowawcy, nauczyciele, doradcy zawodowi	II półrocze według ofert

	- Propagowanie materiałów i informacji z zakresu doradztwa zawodowego na stronie internetowej SOSW – zakładka DORADZTWO ZAWODOWE - Prowadzenie gazetki zawodoznawczej (hol Ośrodka, sale klasowe) - Ogólnoszkolny Tydzień Zawodów	M. Gontarz M. Gontarz, A. Mazur K. Bartosiewicz, M. Gontarz	cały rok cały rok II półrocze
RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE	- Zajęcia tematyczne dotyczące dalszej kariery zawodowej - Programy własne ✓ „Kształtowanie kompetencji zawodowych i społecznych” – program dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, realizowany w klasa I, II, III Branżowej Szkoły I Stopnia Nr 1 Specjalnej ✓ „Krok w przyszłość” – program zajęć do wychowania do życia w rodzinie dla uczniów klasy 1-3 Branżowej Szkoły I Stopnia - Realizacja programu autorstwa K. Bartosiewicz z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów klasy 3 Branżowej Szkoły I Stopnia nr 1 Specjalnej w Zamościu „U progu kariery zawodowej” - Wyszukiwanie ciekawych informacji za pomocą Internetu, książek, czasopism, innych dostępnych źródeł podczas np. zajęć edukacyjnych, bibliotecznych - Udział w Targach Pracy, Edu Targach*	wychowawcy, nauczyciele M. Gontarz A. Mazur M. Gontarz nauczyciele (bibliotekarz, informatyk) wychowawcy, nauczyciele, doradcy	cały rok cały cały rok II półrocze – 10 spotkań cały rok według ofert

	- Wspieranie uczniów klas 3 BS w planowaniu kariery zawodowej, organizacja spotkań stacjonarnie lub online z udziałem przedstawicieli Centrum Kształcenia i Edukacji OHP, Powiatowego Urzędu Pracy, itp. dla uczniów i rodziców - Propagowanie materiałów i informacji z zakresu doradztwa zawodowego na stronie internetowej SOSW – zakładka DORADZTWO ZAWODOWE - Prowadzenie gazetki zawodoznawczej (hol Ośrodka, sale klasowe) - Ogólnoszkolny Tydzień Zawodów – informator dotyczący zawodu pracownik pomocniczy gastronomii	zawodowi wychowawca, doradcy zawodowi M. Gontarz M. Gontarz, A. Mazur K. Bartosiewicz, M. Gontarz	II półrocze cały rok cały rok II półrocze
PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO - ZAWODOWYCH	- Zajęcia tematyczne dotyczące planowania własnego rozwoju, podejmowania decyzji z zakresu przyszłości - Programy własne ✓ „Kształtowanie kompetencji zawodowych i społecznych” – program dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, realizowany w klasa I, II, III Branżowej Szkoły I Stopnia Nr 1 Specjalnej ✓ „Krok w przyszłość” – program zajęć do wychowania do życia w rodzinie dla uczniów klasy 1-3 Branżowej Szkoły I Stopnia - Realizacja programu autorstwa K. Bartosiewicz z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów klasy 3 Branżowej Szkoły I Stopnia nr 1 Specjalnej w Zamościu „U progu kariery zawodowej”	wychowawcy, nauczyciele M. Gontarz A. Mazur M. Gontarz	cały rok cały rok cały rok II półrocze – 10 spotkań

	- Stawianie młodzieży w obliczu sytuacji zadaniowych podczas wszystkich zajęć zgodnie z możliwościami i potrzebami (obejmując sfery: społeczną, emocjonalną, poznawczą i samoobsługę) dzieci: ✓ planowanie pracy ✓ współdziałanie w zespole ✓ podejmowanie decyzji ✓ realizacja celów	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści, wychowawcy internatu	cały rok (na bieżąco)
	- Udział w Targach Pracy, Edu Targach*	wychowawcy, nauczyciele, doradcy zawodowi	według ofert
	- Wspieranie uczniów klas 3 BS w planowaniu kariery zawodowej, organizacja spotkań stacjonarnie lub online z udziałem przedstawicieli Centrum Kształcenia i Edukacji OHP, Powiatowego Urzędu Pracy, itp. dla uczniów i rodziców	wychowawca, doradcy zawodowi	II półrocze
	- Propagowanie materiałów i informacji z zakresu doradztwa zawodowego na stronie internetowej SOSW – zakładka DORADZTWO ZAWODOWE	M. Gontarz	cały rok
	- Prowadzenie gazetki zawodoznawczej (hol Ośrodka, sale klasowe)	M. Gontarz, A. Mazur	cały rok
	- Ogólnoszkolny Tydzień Zawodów – informator dotyczący zawodu pracownik pomocniczy gastronomii	K. Bartosiewicz, M. Gontarz	II półrocze

* Możliwość realizacji zadań zgodnie z zaleceniami MEN i GIS

VII. METODY I FORMY PRACY DORADCZEJ

METODY: analiza przypadku, ankieta, autoprezentacja, burza mózgów, debata „za i przeciw”, dyskusja, kolaż, kwestionariusz, mini-wykład, ocena pracy grupowej, plakat, rozwiązywanie problemów, skojarzenia, filmy, itp.

FORMY PRACY: zbiorowa, grupowa, indywidualna.

VIII. WSPÓŁPRACA

Wsparcie merytoryczne dla Branżowej Szkoły I Stopnia Nr 1 Specjalnej stanowią: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli, biblioteki, Centrum Kształcenia Praktycznego, Centrum Kształcenia Ustawicznego, Powiatowy Urząd Prac, Ochotniczy Hufiec Pracy – mobilne centrum informacji zawodowej, młodzieżowe centrum kariery, pracodawcy, Urząd Miasta Zamość, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Stowarzyszenie na Rzecz Integracji z Dziećmi i Młodzieżą Niepełnosprawną „Wszyscy Razem”.

IX. PRZEWIDYWANE REZULTATY (EFEKTY)

Uwzględniając etap edukacyjny oraz możliwości psychofizyczne, dzieci i młodzież po zrealizowaniu zajęć potrafią:

- wymienić zdolności, zainteresowania i umiejętności,
- dokonać adekwatnej samooceny,
- rozpoznać mocne i słabe strony,
- racjonalnie planować ścieżkę edukacyjno-zawodową,
- dostosować się do zmian,
- analizować źródła informacji edukacyjno-zawodowej,
- współpracować w zespole,
- sporządzać podstawowe dokumenty aplikacyjne,
- skutecznie się zaprezentować,
- zachować się asertywnie,
- dopasować kompetencje do zawodu,
- sprawnie się komunikować,
- przewidzieć skutki działań,

- podjąć pracę zawodową.

X. OCENA I EWALUACJA

EWALUACJA

Działania podejmowane w ramach programu zostaną ewaluowane. Celem będzie doskonalenie programu służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości dzieci i młodzieży, potrzeb Branżowej Szkoły I Stopnia Nr 1 Specjalnej lub lokalnego rynku pracy.

Techniki analizy jakościowej programu:

- analiza dokumentacji (dzienniki – tematy zajęć),
- obserwacja poziomu zaangażowania i motywacji uczniów oraz ich zachowań,
- rozmowa doradcza z uczniem, rodzicami (notatki, protokoły z rozmów).